בס"ד
תולדות תשפ"ז
גליון 305

דער ריינער קוואל

לאמיר אריינקוקן טיפער

אין די וואכעדיגע סדרה דערציילט די הייליגע תורה פון די צווילינג ברידער, יעקב מיט עשו. דער הייליגער רבי אין די ערשטע תורה פון זיין הייליגען ספר לקוטי מוהר"ן איז מסביר ווי אזוי איז אויף היינט שייך צו אונז די עבודה פון יעקב און מיר זאלן חלילה נישט האבן שייכות צו עשו הרשע. דער רבי איז מסביר אז יעקב איז מלשון חכמה וויל דער תרגום אונקלוס טייטשט אויפן ווארט "ויעקבני" זה פעמים (בראשית כז) - "וחכמני", לערנט מען פון דעם אז יעקב איז דער ענין פון חכמה, און דערפאר האט ער באקומען די בכורה וויל בכור מיינט ראשית 'ערשט' וואס דאס וויזיט אויף חכמה. זאגט דער רבי דארט אז יעדעס אידיש קינד דארף שטענדיג קוקן אויף דער שכל און פנימיות פון יעדע זאך, וויל יעדע זאך אין דער וועלט האט אין זיך אן לעכטיגקייט און אן געטלעכיקע חכמה, וואס דורך איר קען מען נאנט ווערן צום אויבערשטן און אים דינען דורך די זאך.

עשו איז פונקט פארקערט, ער פארשטמט די "בכורה" - חכמה, אזוי ווי עס שטייט אין פסוק 'ויבז עשו את הבכורה', עשו וויל נישט קוקן מיט אויגן פון שכל אויף דער חיות וואס איז דא אין יעדע זאך, ער וויל נאר נאכגיין נאך די תאוות. ער קומט אהיים ער זעט ווי יעקב קאכט רויטע לינזן, בעט ער אים "גיס מיר אריין אין מיין מויל פול מיט רויטע לינזן, און איך וועל דיר פארדעם פארקויפן די בכורה".

רש"י הקדוש ברענגט אויפן פסוק 'ולאם מלאם ייאמץ', אז יעקב מיט עשו קענען נישט שטיין אין איין מדרגה, נאר ווען איינער שטייט און שטארקט זיך פאלט אראפ דער צווייטער, דאס מיינט ווען אן אינגל שטארקט זיך מיט אמונה, תפלה, קדושה, שמחה, לערנען תורה, גוטע מדות, צניעות, פאלט אראפ עשו (יצר הרע) מיט זיינע חברה, מיט יענדן פינטל אידישקייט גיט מען כח פאר די "כח הקדושה". מען זעט ווי רבי נתן בעט אן תפלה אויף די תורה א': איך בעט דיר אויבערשטער, העלף מיר מיט גרויס רחמנות איך זאל זוכה זיין צו געבן "כח" פאר די מלכות דקדשה, זי זאל זיך מתגבר זיין אויף "מלכות הרשעה", און איך זאל זוכה זיין צו מגביר זיין דעם יצר טוב אויפן יצר הרע. שענק מיר חכמה מיט דעת איך זאל זוכה זיין קוקן אויף יעדע זאך אין די הייליגע דערנענטערן צו דיר דורך אלע זאכן וואס איז פארהאנען אויף די וועלט.

דער אויבערשטער זאל העלפן אז די חשיבות פון עם ישראל בכלל און פון יעדער איד בפרט, זאל שוין אנטפלעקט ווערן אויף די וועלט אזוי ווי דער נביא זאגט אין די וואכעדיגע הפטרה 'אהבתי אתכם אמר השם'. (מלאכי פרק א') אמן כן יהי רצון.

נתנדב לעילוי נשמת ר' משה יוסף ז"ל בן ר' ירוחם שמחה לייב, לזכות שנזכה בקרוב להוציא לאור ספרו הק' פניני נצח, שו"ת על ליקוטי מוהר"ן

איין מאשלע

איך וויל זיך זייער באַנאָנקן פֿאַרן רבי׳נס ליכט בפּרט פֿאַר די דיסק ״איך פֿאר צום רבי׳ן״ מיר האָבן געהאט נאָר אַסאך מניעות מיט אונזער צדיק׳ל וועלכער איז יעצט געוואָרן זיבן יאָר, וועלכע פֿלאָן מען האט נאָר געמאכט צו קענען פֿאַרן האט זיך נישט אויסגעשטעלט, סיי מצד די תּלמוד תּורה, אזוי אויך מיט מניעות ארום פון מִשְׁפָּחָה וד״ל.

דער אויבערשטער האט מיר געהאלפן אז איך בין מקורב געוואָרן צום הייליגן רבי׳ן דורך די עצה פון התּבודדות, איך האב זיך צוגעקלעפט צו די טייערע מעדעצין און געלויבט דער אויבערשטער אז די עצה איז אר מיר באַוואוסט אז ער איז אלעמאל גרייט צו העלפן, אבער ווי נאָר ער האט אייגנעשטעקט אין זיינע אויערן די מעשׂה פון נתי, איז ער אוועקגעשוווימען ערגעץ וויים אַוועק, אז מענטשן אין ירפֿאָרט האבן מיר געפֿרעגט וואס איז מיטן קינד? ער איז בייַ זיך?

קיין ראיות אסורות אויף די וועגן און שטעגן האט ער נישט באמערקט, פיל מיט בענקשאפט און גאָגועס האט ער באקומען פונעם דיסק.

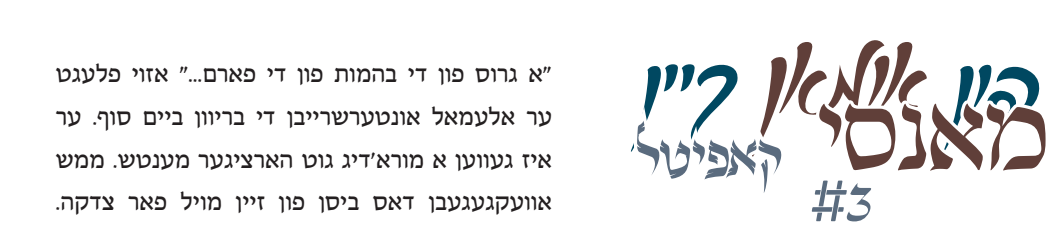
אנקומענדיג קיין אומאן איז אים זייער שווער געוואָרן צום זאָגן דעם תּיקון הכּללי, אבער וויסנדיג אז דער עיקר תּיקון איז אים צו ברענגען פאר די זיבן צום הייליגן צדיק האט מיר באראיגט אז איך האב געטון די מערסטע וואס איך קען. געלויבט צום באשעפער פרייטאג צונאכטס זענען מיר געגאנגען צום ציון און דערט האט אין אין דריי שָׁעָה געזאגט די אלע צען מזמורים וואס איז מַמָּשׁ געוואָרן אַ נס פאר אים צו טון, איך בין זיכער אז מיטן כֹּחַ פון צדיק איז אלעס מעגליך און די הכנות וואס ער האט באקומען אויפן וועג פונעם ערליכן דיסק האט אויך געהאט אַ חלק אין דעם נס.

מיט פיל דאנק.

פֿאַרסטו קיין אומאן מיט דיין מִשְׁפָּחָה׳.

עס איז טאקע אזוי געשען, איך האב זיך געטראפן אויפן וועג צום רבי׳ן. די לעצטע מינוט האב איך שנעל געקויפט דעם דיסק-ביכל איך פאר צום רבי׳ן, אזוי ווי מיין קינד לערנט נישט אין קיין בּרסלב״ע סביבה איז אים נישט אזוי באקאנט דער נאנצער נושׂא פון הייליגן ציון, אבער ווי נאר ער האט אייגנעשטעקט אין זיינע אויערן די מעשׂה פון נתי, איז ער אוועקגעשווימען ערגעץ וויים אַוועק, אז מענטשן אין ירפֿאָרט האבן מיר געפֿרעגט וואס איז מיטן קינד? ער איז בייַ זיך?

המשך פונעם אומאנער מאנסי'ער חסיד רבי משה לייב הערשענאוו זצ"ל אין א שמועס מיט הרה"ח משה יעקב ראזנער הי"ו.

וועו מען האט אריבערגעברענגט די שטיבל פון איסט סייד קיין בארא פארק, איז דער גאנצער עולם דארט געקומען אויף ראש השנה, פלעגט ער אויכעט קומען קיין בארא פארק. שפעטער האט מען געעפנט דעם שטיבל. ר' נפתלי רייכמאן ז"ל מיט מיר זענען געווען די גבאים. אין אנפאנג האט מען זיך זייער געמוטשעט מיט געלט אויפצוהאלטן דעם שטיבל.

ס'איז געווען ממש לויטער קבצנים, א פאר יונגעלייט וואס קיינער האט נישט געהאט קיין געלט, אוו ס'נישט געווען מיט וואס צו גיין צום טיש. מען האט געדארפט שאפן די געלט יעדן חודש אויפצוהלאטן דעם פלאץ. צאלן דירה געלט.

איך האב אמאל מציע געווען פאר ר' נפתלי אז מ'זאל שיקן פאר ר' משה לייב א בריוו אויב ער קען אונז אביסל ארויסהעלפן מאנאטליך פאר די שטיבל. ער האט גלייך געענטפערט א יא! ער איז מקדיש זיין מעשר געלט פאר'ן שטיבל.

יעדן חודש - מ'האט נישט געדארפט מאנען, מ'האט נישט געדארפט רופן - ס'איז אנגעקומען א טשעק אויסגערעכנט ביז צו די לעצטע פרוטה מעשר. איך געדענקט נישט פונקטליך וויפיל, בערך ניינצן דאלער אוו זיבן אוו דרייסיג צענט. די זעלבער טשעק איז געקומען יעדן חודש, אויסגערעכנט ביז צו דע לעצטע פרוטה...

ער האט געוואלט אביסל פרייליך, האט ער געשריבן: "א גרוס פון די בהמות פון די פארם..." אזוי פלעגט ער אלעמאל אונטערשרייבן די בריוון ביים סוף. ער איז געווען א מורא'דיג גוט הארציגער מענטש. ממש אוועקגעגעבן דאס ביסן פון זיין מויל פאר צדקה. איך רעד שוין נישט וואס ער האט געשיקט קיין רוסלאנד. דאס איז נאר א מעשה וואס איז געווען דא אין אמעריקע, וואס אין די בראשית יארן וועו מ'האט געגרינדעט די שטיבל.

אזוי פלעגט ער קומען אלע יאר ראש השנה, ביז די לעצטע יאר פון זיין לעבן. גלייך נאך ראש השנה איז ער לא עלינו נישט געזונט געווארן - ער איז נישט געווען אזוי אלט. אבער ער האט נישט געהאט וועד ס'זאל זיך מטפל זיין מיט אים. ער האט נישט געהאט קיין משפחה. איך וויים אפילו נישט אויב ער האט געהאט קרובים דא אין אמעריקע. גראדע, וועו זיין טאטע איז נפטר געווארן זענען דא בריוון וואס גייען אהין צוריק צווישן אים מיט ר' נאשקע וועגן שטעלן א מצבה, אוו באצאלן די קרקע. ער האט געשיקט געלט צו ערלעדיגן אלעס וואס מ'האט געדארפט פאר זיין טאטע וועלכער איז אויך געווען א ברסלב'ער חסיד. ר' נאשקע שרייבט אים צוריק אז מ'האט געהאט מער ווי א מנין ביי די לוי', אוו ער משל'ט אים אויס ווי אזוי ס'האט אויסגעקוקט.

ער האט געוואלט געבן א נאמען נאך זיין טאטע. ער האט נעבעך נישט געהאט קיין קינדער. ער איז געווען בידידות מיט ר' בירך רובינסאן ז"ל, האט ער זיך אויסגערעדט פאר אים, אז זיין טאטע איז אוועק אוו ער האט נישט געלאזט קיין נאמען נאך זיך. ר' בירך האט אים צוגעזאגט אז אויב ער וועט האבן א קינד, וועט ער געבן א נאמען נאך זיין טאטע. אוו טאקע, ער האט געהאלטן וואורט אוו געגעבן א נאמען אהרן יוסף. מיט דעם האט ער דערפריידט ר' משה לייב.

בכל אופן, דעם לעצטן ראש השנה איז ער זייער

נישט געזונט געווארן, ער האט נישט געקענט אפילו ארויסגיין פון שטיבל. ער איז אזוי נישט געזונט געווען, און ס׳איז נישט געווען ווער ס׳זאל זיך מטפל זיין.

ר׳ נפתלי רייכמאן האט געהאט א גאלדענע הארץ, און ער האט געזען אז ר׳ משה לייב זאל נישט בלייבן אליין. ער האט אים מסדר געווען ביי א שכן נעבן שטיבל. זיי האבן אים אריינגענומען

מהדרין פארם

אין שטוב, און ער איז דארט געבליבן צוויי אדער דריי חדשים ביז ער איז נפטר געווארן.

וועו ער איז נפטר געווארן האט ער נישט איבערגעלאזט קיין שם ושארית. מען האט געמאכט א לוי׳. מיר האבן געוואוסט אז ער האט געהאט א רכוש פון בריוון פון ר׳ נאשקע. איך האב געזאגט פאר ר׳ יודל ליכטטער ז״ל ״ס׳זאל נאר נישט פארפאלן ווערן, אזא חשוב׳ע אוצר״. האב איך געבעטן א איד אז ער זאל פרובירן צו באקומען די בריוו. און א טאג צוויי נאכן פטירה איז ער געפארן צום פארם אין מהדרין, דארט וואו ר׳ משה לייב איז געווען איינגעשטעלט. ער האט איבערגעדרייט די גאנצע ארום, אבער האט גארנישט געפונען. עד היום ווייס איך נישט וואו ס׳זענען אהינגעקומען די בריוון. גראדע אין דעם ספר ״כך נפרצה הדרך״, איז ביים סוף דא אסאך פון די בריוון וואס ר׳ נאשקע האט געשריבן פאר ר׳ משה לייב. אפאר זייער אינטערעסאנטע זאכן זעט מען דארט. חוץ די בריוון איז דא נאך וועגן די קשר ידידות וואס זיי האבן געהאט. מ׳זעט פון די בריוון ווי נאנט ר׳ נאשקע איז געווען מיט אים.

אן אינטערעסאנטע זאך עובדא איז געווען ווען מ׳האט אויפגעשטעלט די שטיבל דא אין מאנסי, מיר האבן געהאט דא אינגאנצן א קומץ אידן אוו סאיז נישט געווען ווער עס זאל געבן געלט. מען האט געוואלט קויפן א בנין, האט מען געמוזט גיין שאפן די געלט. אזוי ווי מ׳איז ארומגעגאנגען – רוב געלט איז געקומען פון פרעמדע מענטשן, איז מיר איינגעפאלן איין טאג אז מ׳זאל אפשר אריבערגיין צו ר׳ משה לייב ווייבערגער. ער איז אמאל געווען א נגיד׳ישע איד, און ער האט זייער ליב געהאט ר׳ משה לייב הערשענאוו. אזוי ווי ס׳איז נישט פארבליבן קיין שם ושארית, מ׳זאל אים בעטן ער זאל מאכן א זכר פאר ר׳ משה לייב הערשענאוו. ס׳איז געווען סליחות טעג דעמאלטס, זענען מיר אריבער צו ר׳ משה לייב ווייבערגער, און מ׳האט אים געזאגט אז דער איד איז געווען א ברסלב׳ער חסיד, ס׳איז נישט געבליבן פון אים קיין משפחה, מיר ווילן איבערלאזן א זכר אין שטיבל, ער זאל געבן א תרומה לעילוי נשמת ר׳ משה לייב.

אזוי ווי ס׳איז געווען סליחות טעג זאגט ער מיר: ״איך וויל אייך עפעס איבערזאגן א זאך, וואס איך האב געהערט פון משה לייב הערשענאוו. איר ווייסט אז ער האט געשריבן בריוון, און געהאט א קשר מיט ר׳ נאשקע. ער האט מיר אמאל איבערגעזאגט א ווארט פון ר׳ נאשקע און איך וועל אייך דאס איבערזאגן.״

״דאס איז א זאך וואס ר׳ נאשקע האט איבערגעזאגט בשם דער זיידע רבי נתן, און ס׳איז נישט געדרוקט אין ליקוטי הלכות, אבער ער האט עס געהערט בעל פה.״

רבי נתן האט געפרעגט א קשיא: וועו ס'קומט נעילה יום כיפור, איז דא איינע פון די פיוטים וואס מ'זאגט 'ישמיעני סלחתי יושב בסתר עליון.' האט רבי נתן געפרעגט אזוי: וואס איז פשט אין דעם? משך די גאנצע נעילה האלט מען אין איין זאגן 'ויאמר ה' סלחתי כדבריך', אוו נאכדעם ביי די סוף פון נעילה בעט מען "ישמיעני סלחתי". וואלט געדארפט זיין פארקערט. מ'וואלט געדארפט קודם בעטן "ישמיעני סלחתי", אוו נאכדעם זאגן "ויאמר ה' סלחתי כדברך".

האט רבי נתן געזאגט אזוי. אז וועו א איד נעמט אריין אין קאפ וויפיל חטאים, עוונות ופשעים ער האט, איז אים שווער צו גלייבן אז ער קען אין איין טאג אלעס צעווישן. עס קומט א יום כיפור, עיצומו של יום מכפר, אין איין טאג ווערט אלעס צעווישט, דער מענטש ווערט אינגאנצן נקי. ס'גייט עפעס נישט אריין אין קאפ.

וועגן דעם בעט מען דער אייבערשטער "ישמיעני סלחתי", ס'זאל אריינגיין אין קאפ דעם סלחתי. 'שמע' איז א לשון פון הבנה, אוו מ'זאל עס פארשטיין, אז ס'איז דא אזא מציאות אז 'עיצומו של יום מכפר', אוו מ'זאל גלייבן באמונה שלימה אז דער אייבערשטער האט מקבל געווען די תפילות, אוו מ'האט א סליחה, א גאנצע סליחה.

מ'קען דערקענען פון דעם ווארט, ס'איז דא דער חותם פון רבי נתן אויף דעם ווארט. אפילו ס'איז נישט געדרוקט, אבער ר' משה לייב ווייבערגער ווען ער האט געהערט דאס ווארט, איז ער זייער נתפעל געווארן. ער איז ארויס פון די כלים. האט ער מיר געזאגט: "ר' משה יעקב, איך וויל דיר געבן א באזונדערע ישר כח פאר דעם, אוו איך וועל זיך משתדל זיין צו טוון וואס איך קען."

א פאר טאג שפעטער איז ער צוריקגעקומען, אוו געברענגט א פאר טויזנט דאלער, עס זאל זיין א זכר לעילוי נשמת פאר דער ר' משה לייב הערשענאוו.

דאס זענען די מעשיות פון די פשוט'ע אידן וועלכע זענען געווען ביי אונז. א איד, נישט קיין גרויסער תלמיד חכם, אבער ס'איז געווען דער ענין פון ומצאת את לבבו נאמן לפניך. דאס האט מען געזען אפילו ביי די אלע פשוט'ע אידן, די חשיבות פון יעדע מצוה, די חשיבות פון צדקה. מ'זעט פון די בריוון וואס ער האט געשריבן צו ר' נאשקע, וואס האט באדייט ביי אים צו שטיצן אנשי שלומינו, צו שטיצן די עובדים אין אומאן, ס'איז געווען ביי אים אזוי טייער די מצוה ווי כל הון דעלמא. אוו זיין זכות זאל ביישטיין.

דעם רבינ'ס זאך איז אזא מורא'דיגע כח, אז עס האט געקענט אפילו ביי א פשוט'ע בעל הבית אויפטוון די זעלבע זאך וואס עס קען אויפגעטוון ביי די גרויסע עובדים.

דער אייבערשטער זאל העלפן ס'זאל אונז אין הארץ אריינגיין דער ענין פון די פשטות, די תמימות, די צדקה ס'זאל אונז אויכעט אריינגיין, דער רבי האט דאך אמאל געזאגט אז ער האט דריי כיתות. ער האט א כיתה וואס קומט צו אים הערן שיינע תורות, אוו ער האט א כיתה וועלכע קומען עסן קויליטש, אוו ער האט א דריטע כיתה וועלכע זענען ביי אים אין הארץ איינגעבאקן, זאל דער אייבערשטער אונז אלע העלפן מ'זאל זיין פון די דריטע כיתה.

מיר האבן געשלאסן יאר תקס״ו; דער פערטער יאר פון רבי נתנ׳ס התקרבות. מיר וועלן בעזר השם ברענגען אן איבערבליק פון יאר תקס״ו:

* יאר תקס״ו איז געווען אן אנגעפילטע יאר פאר רבי נתן אין זיין געהויבענע דינסט ביים רבי׳ן. ער האט אסאך געשריבן פון רבינ׳ס חידושים און געגאנגען אויף פארשידענע שליחות׳ן פאר׳ן רבי׳ן.

* נאך סוכות וועלט ער זיך נתן געבוירן א צווייטער קינד! רבי נתן רופט דאס קינד ״מאיר״.

* דער רבי שטעלט אויס א פערזענליכע סדר עבודה פאר די חסידים, יעדער באזונדער לויט זיין תיקון הנפש.

* דער רבי אנטפלעקט פאר רבי נתן דעם ספר הנשרף.

* דער רבי האט געזאגט פאר רבי נתן אז עס איז שוין געקומען די צייט צו אנהייבן צו פארשרייבן זיינע אייגענע חידושי תורה.

* דער ספר המידות וועלט פארטיג.

* דער רבי שיקט צוויי פון זיינע תלמידים צו צעשפרייטן זיינע כתבים פון דעם ספר הנשרף און לקוטי מוהר״ן. דער רבי בעט זיי זאלן איינרייסן פאר דאס לעבן פון זיין קינד.

* די כתבים וועלן אין ענדע נישט איבעראל פארשפרייט ווייל דער שטן האט כסדר אונטערגעלייגט שטרויכלונגען.

* דעם רבי׳נס היילג קינד, רבי שלמה אפרים וועלט ליידער נפטר. דער רבי איז זייער צעבראכן דערפון, ער האט געלייגט גרויס האפענונג אז מיט דעם קינד וועט מקרב זיין ביאת המשיח.

* א פרייטאג נאכ׳ן אויפשטיין פון שבעה האט דער רבי געזאגט א תורה ווי ער האט צום ערשטן מאל מגלה איבער זיין עבודה צו מתקן זיין נשמות, וואס צוליב דעם ליידט ער זיך אן מיט אזויפיל צרות ה׳ ירחם.

* דער רבי פארט ארויס אין וועג צו די חסידים ווי זיין שטייגער יעדן זומער. דער רבי רעדט גרויסע סודות פון ביאת המשיח. ביי יענע נסיעה אנטפלעקט ער די ערשטע מעשה פון סיפורי מעשיות. ווי דער רבי הייבט אן: ״אין וועג האב איך דערציילט א מעשה... רבי נתן איז נישט דארט אבער דער רבי דערציילט אים דאס איבער.

אצינד ליינט ווייטער:

אין יאר תקס״ה איז רבי נתנ׳ס שווער אויפגענומען געווארן אלס רב אין דער שטאט מאהלוב און דער גאנצער אומגעגנט. די משפחה האט זיך דאן באזעצט אין מאהלוב.

אצינד, פאר ראש השנה פון יאר תקס״ז, איז רבי נתנ׳ס רביצין געפארן מיט די קינדער צו אירע עלטערן אויף ראש השנה, נאך א תקופה פון צוויי יאר וואס זיי האבן זיך נישט געזען. און רבי נתן איז געפארן קיין ברסלב צו זיין מיט׳ן רבי׳ן.

דער פלאן איז געווען אז זיי וועלן זיך אומקערן אהיים קיין נעמירוב נאך פאר סוכות אדער תיכף נאך יום טוב. דערפאר איז רבי נתן אהיימגעפארן קיין נעמירוב גלייך נאך יום כיפור. אבער אזוי ווי די רביצין איז נישט אנגעקומען אהיים, האט רבי נתן זיך ארויסגעלאזט אין וועג קיין מאהלוב צו זיין משפחה. ער איז אנגעקומען דאנערשטאג, איין טאג פאר סוכות.

למעשה איז זיין שווער נאך אלץ נישט אנגעקומען אהיים. ער איז אויפגעהאלטן געווארן אין קרעמעניץ וואו ער האט געדינט אלס רב. רבי נתן האט געהאפט אז דער שווער וועט כאטש אנקומען אהיים אויף סוכות און ער וועט זיך קענען צוריקקערן אהיים גלייך נאך יום טוב, אבער דערווייל איז שוין אויך סוכות פארביי און דער שווער איז נאכאלץ נישט דא.

רבי נתן האט פארשטאנען אז עס פאסט נישט צו פארלאזן מאהלוב איידער מען גיבט שלום דעם שווער. פאר"ן שווער"ס כבוד וועגן האט ער געמוזט בלייבן אין מאהלוב.

א טאג נאך א טאג איז פארביי און דער שווער איז נאכאלץ נישט אהיימגעקומען. רבי נתן וואלט נישט געהאט קיין פראבלעם צו בלייבן ביים שווער אין הויז ווען נישט די ארומיגע פראבלעמען. דאס התנגדות וואס איז שוין ענדליך פארשלאפן געווארן, האט זיך אצינד ווידער אויפגעווועקט. די מתנגדים האבן ווידער אנגעהויבן צו רודפ"ן און שווער מאכן דאס לעבן פון רבי נתן.

פונדעסטוועגן, נאך פיר יאר זיין מקורב צום הייליגן רבי"ן און פארזוכן פון זיין זיסער קוואל, איז שוין פאר רבי נתן גרינגער געווען זיך צו האלטן שטארק קעגן די מתנגדים. עס האט אים שוין וויניגער אינטערעסירט וואס אנדערע האבן צו זאגן קעגן זיין התנהגות.

דאס איז נאך געווען פון די קליינע זאכן, פאר רבי נתן האט זייער געארט אויף דעם וואס ער איז וויט פון רבי"ן. ער איז צוגעוואוינט געווען צו וואוינען נאנט צו ברסלב, ביז אפאר שעה האט ער זיך געקענט געפונען ביים רבי"ן. אבער פון מאהלוב איז געווען א מהלך צו פארן.

רבי נתן רופט אן די תקופה: "גלות מאהלוב".

אין יענע תקופה האט רבי נתן געשריבן א בריוו צום רבי"ן וויי ער רעדט זיך אויס אויף זיינע שווערigקייטן וואס ער גייט אלץ אריבער און זיין צער אויף דעם וואס ער קען נישט קומען צום רבי"ן.

ערב חנוכה תקס"ז

מען האט שוין אריינגעטראטן אין חודש כסלו און רבי נתן איז נאכאלץ אין גלות מאהלוב. ער טראכט שוין פון חנוכה ביים רבי"ן, אבער דער שווער איז נאכאלץ נישט אנגעקומען.

אנהייב כסלו איז דער רבי באשאנקען געווארן מיט א זון! דער רבי האט אים א נאמען געגעבן, "יעקב". יענע וואך האט דער רבי געזאגט א הויכע תורה. רבי נתן איז אבער נישט דארט געווען. ער האט נישט געקענט מיטהאלטן די שמחה און ברית. עס האט אים זייער לייד געטון אויף דעם פארלוסט און אז ער האט נישט געקענט הערן די תורה פון רבי"ן אליין.

די געטרייע חברים האבן אים כסדר געשיקט בריוון קיין מאהלוב מיט אלע מעלדונגען און נייעס וואס קומט פאר אין ברסלב. אזוי אויך האבן זיי אים געשריבן די תורה וואס דער רבי האט דאן געזאגט לכבוד די שמחה.

פארזעצונג קומט אי"ה

חנוכה דערנענטערט זיך מיט שנעלע טריט. וואס וועט זיין? וועט רבי נתן מוותר זיין אויף דעם רבי'נס שבת חנוכה?

איר פארמאגט אוצרות!

המשך פון זייט 12

באלויכטן יעדן וויגקל, אוו פילע בריייטע זאלן אוו צימערן וואו מען קוקט נאר. ער האט זיך געריבן די אויגן פאר וואוונדער. ער האט געזען פאר זיך הערליכע שאפעס פוו טונקל-רויטע האנט געשניצטע האלץ, אוו פרידזשידערס אנגעפאקט מיט פליישׁ, פישׁ, אוו אלע סארט גוטע זאכן.

אוו ערגעץ דארט איבמיטן, זיצט זיך רבי שלומקע מיט זיין אלטן אנצוג, מיט צולעכערטע שיך אוו פארקלעבטע ברילן, אוו עסט זיין מיטאג. אוו פוו וואוס באשטייט די עסן וואס ער לייגט ארויף אין מויל? אומגלויבליך! טרוקענע שטיקלעך חלה וואס זענען איבערגעבליבן אלס שירַיים פוו די שבת'דיגע סעודות, איינגעטונקען אין אביסל שמן זית...

דוד האט זיך גאר שטארק געווונדערט אויף שלומקע: "איך פארשטיי דיר אינגאנצן נישט! וו האסט דאך אזעלכע גרויסע אוצרות, אוו דו פירסט זיך אויף ווי אן אערעמער שלעפער. פארוואס עסטו טרוקענע חלה מיט זיתים אויל?! דו האסט דאך דא פאר די אויגן אלע סארט מאכלים אוו געשמאקע זאכן! ניץ דיינע אוצרות אוו דיין עשירות! עס פרישׁע, געשמאקע, אוו זעטיגע עסנוואר!"

דער אדלער האט געזאגט פאר די זקנים אינעם טורעם: "איר פארמאגט דאך ריזיגע אוצרות מיט וואס איר קענט זיך דערנענטערן צום טאטן אין הימל מיט אן אומגעהויערע נאנטשאפט, אבער אייער גרעסטע פראבלעם איז אז איר פירט זיך אויף ווי אערעמלייט, ווייל איר ניצט נישט אויס די אוצרות וואס איר פארמאגט!"

מאכן מיר התבודדות יעדן טאג? פרובירן מיר צו זיין שטענדיג בשמחה? זוכן מיר גוטע נקודות בייַ אנדערע אידן? דער רבי גיט אונז דאך עזעלכע טייערע אוצרות וואס זענען פיל מער ווערט ווי גאלד; מיר קענען רייך ווערן דורך יעדע איינציגע וואורט וואס ער האט ארויסגעזאגט פוו זיין הייליג מויל. אבער מיר מוזן ריכטיג אויסניצן די דאזיגע אוצרות אוו עצות. ווען מיר ווילן נעמען יעדע עצה אוו יעדע וואורט פוו דעם הייליגן רבין אוו עס אויספירן אויף למעשׂה, דעמאלט ווילן מיר ווערן אממ'ע עשירים, נאנט צום באשעפער פוו די ווילט, אויף יעדע מינוט אוו אויף יעדן שריט.

א שטיקל פון ליקוטי תפלות (לויט תפלה מד ח"ב) אויף די וואכעדיגע פרשה

"יעקב און עשו"

איך בעט דיר אויבערשטער, העלף מיר מיט גרויס רחמנות איך זאל זוכה זיין צו געבן "כח" פאר די מלכות דקדשה, זי זאל זיך מתגבר זיין אויף "מלכות הרשעה", אוו איך זאל זוכה זיין צו מגביר זיין דעם יצר טוב אויפן יצר הרע. ששענק מיר חכמה מיט דעת איך זאל זוכה זיין צו קוקן אויף יעדע זאך איך דיר הייליגע שכל וואס איז דא אין דעם, אוו איך זאל זיך דערנענטערן צו דיר דורך אלע זאכן וואס איז פארהאנען אויף די ווילט.

סִיפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת מִשְׁנַיִם קְדוֹשִׁים

מַעֲשֶׂה יג׳
דִי זִיבֶּן בֶּעטְלֶערס׳

הָאט זִיךְ דֶער ׳פִּיפְּטֶער׳ אָנְגֶערופֶן, וָואס עֶר איז נָאךְ יונְגֶער גֶעוֶוען: ״אִיךְ גֶעדֶענק נָאךְ אֲפִילוּ, דִי ׳חֲכָמִים׳, וָואס זֵיי הָאבֶּן אוֹיסְגֶעטְרַאכְט דָאס ׳קֶערְנְדֶל׳״.

הָאט זִיךְ דֶער ׳זָעקְסְטֶער׳, וָואס עֶר איז נָאךְ ׳יונְגֶער׳ גֶעוֶוען, אָנְגֶערופֶן: ״אִיךְ גֶעדֶענק נָאךְ אֲפִילוּ, דֶעם ׳טַעַם׳ פוּן דֶער ׳פְּרִי׳, אַיידֶער דֶער ׳טַעַם׳ איז אַרַיין אִין דֶער ׳פְּרִי׳״.

הָאט זִיךְ דֶער ׳זִיבֶּעטֶער׳ אָנְגֶערופֶן: ״אִיךְ גֶעדֶענק נָאךְ אֲפִילוּ, דֶעם ׳רֵיחַ׳ פוּן דֶער ׳פְּרִי׳, אַיידֶער דֶער ׳רֵיחַ׳ איז אַרַיין אִין דֶער ׳פְּרִי׳״.

הָאט זִיךְ דֶער ׳אַכְטֶער׳ אָנְגֶערופֶן: ״אִיךְ גֶעדֶענק נָאךְ אֲפִילוּ, דִי ׳מַרְאֶה׳ פוּן דֶער ׳פְּרִי׳, אַיידֶער דִי ׳מַרְאֶה׳ איז אַרוֹיף אוֹיף דֶער ׳פְּרִי׳״

״אוּן אִיךְ בִּין נָאךְ דֶעמָאלְט גֶעוֶוען גָאר אַ ׳קִינְד׳ (דְהַיְינוּ: דֶער ׳בִּלִינְדֶער־בֶּעטְלֶער׳, וָואס עֶר דֶערצֵיילְט דָאס אַלֶץ) – אוּן אִיךְ בִּין אוֹיךְ דָאךְ גֶעוֶוען״; הָאבּ אִיךְ מִיךְ אָנְגֶערופֶן: אִיךְ גֶעדֶענק דִי אַלֶע מַעֲשִׂיּוֹת, אוּן אִיךְ גֶעדֶענק ׳גָאנִישְׁט׳״.

הָאבֶּן זֵיי זִיךְ אָנְגֶערופֶן: ״אָט דָאס אִיז אַ גַאנְץ ׳אַלְטֶע־מַעֲשֶׂה׳, עֶלְטֶער פוּן אַלֶע״. אוּן סְ׳אִיז בַּיי זֵיי אַ גְרוֹיס חִידּוּשׁ גֶעוֶוען, וָואס דָאס ׳קִינְד׳ גֶעדֶענְקט מֶער פוּן אַלֶע.

דֶערוַוייל אִיז אָנְגֶעקוּמֶען אַ גְרוֹיסֶער ׳אָדְלֶער׳, אוּן הָאט אָנְגֶעקְלַאפְּט אוֹיף דֶעם ׳טוּרֶעם׳, אוּן עֶר הָאט צוּ זֵיי גֶעזָאגְט: ״הֶערְט אוֹיף צוּ זַיין אָרִימֶעלַייט, קֶערְט אַייךְ אוּם [צוּרִיק] צוּ אַייעֶרֶע ׳אוֹצְרוֹת׳, אוּן נוּצְט מִיט אַייעֶרֶע ׳אוֹצְרוֹת׳״.

אוּן עֶר הָאט צוּ זֵיי גֶעזָאגְט: ״אַז זֵיי זָאלְן אַרוֹיסְגֶיין פוּן דֶעם ׳טוּרֶעם׳, ׳עֶלְטֶער׳ נָאךְ ׳עֶלְטֶער׳ – וָוער סְ׳עֶלְטֶער, זָאל פְּרִיעֶר אַרוֹיסְגֶיין״.

הָאט עֶר זֵיי אַלֶע אַרוֹיסְגֶענוּמֶען פוּן דֶעם ׳טוּרֶעם׳. הָאט עֶר ׳פְּרִיעֶר׳ דָאס ׳קִינְד׳ אַרוֹיסְגֶענוּמֶען – וָואךְ צוּם אֱמֶת, אִיז עֶר זִיךְ ׳עֶלְטֶער׳ פוּן זֵיי אַלֶע.

אוּן וָוער סְ׳אִיז ׳יונְגֶער׳ גֶעוֶוען, הָאט עֶר אִים ׳פְּרִיעֶר׳ אַרוֹיסְגֶענוּמֶען. אוּן דֶעם ׳עֶלְטְסְטֶן־זָקֵן׳, הָאט עֶר גָאר ׳צוּם סוֹף׳ אַרוֹיסְגֶעפִּירְט.

וָואךְ וָוער סְ׳אִיז גֶעוֶוען ׳יונְגֶער׳, דֶער אִיז זִיךְ גֶעוֶוען ׳עֶלְטֶער׳, (וָואךְ וָואס ׳יונְגֶער׳, הָאט עֶר זִיךְ אַלֶץ אַ ׳עֶלְטֶערֶע־מַעֲשֶׂה׳ דֶערצֵיילְט) – אוּן דֶער ׳עֶלְטְסְטֶער־זָקֵן׳, דֶער אִיז גֶעוֶוען ׳יונְגֶער׳ פוּן זֵיי אַלֶע.

הָאט זִיךְ דֶער ׳גְרוֹיסֶער־אָדְלֶער׳ צוּ זֵיי אָנְגֶערופֶן: ״אִיךְ וֶועל אַייךְ מְפַרֵשׁ זַיין דִי אַלֶע מַעֲשִׂיּוֹת, וָואס דִי אַלֶע הָאבֶּן דֶערצֵיילְט״.

דֶער הָאט דֶערצֵיילְט: ״אַז עֶר גֶעדֶענְקט נָאךְ, אַז מְ׳הָאט אָפְּגֶעשְׁנִיטֶן דָאס ׳עֶפֶּעלְע׳ פוּן דֶער ׳צְוַוייג׳״ – מֵיינְט עֶר, עֶר גֶעדֶענְקט נָאךְ אֲפִילוּ,

אַז מ׳האָט אים ׳אָפּגעשׂניטן דעם נאָפּל׳ – (כְּלומַר: אֲפִילוּ דָאס וואס מיט אים האָט זיך געטאָן, תּיכף ווי ער איז געבוירן געוואָרן, אַז מ׳האָט אים ׳אָפּגעשׂניטן דעם נאָפּל׳ – אֲפִילוּ דָאס געדענקט ער אוֹיך).

און דער אַנדערער, וואס ער האָט געזאָגט: ״ער געדענקט נאָך אֲפִילוּ, אַז דאָס ׳לעכט האָט געבּרענט״״ – מיינט ער, ער געדענקט נאָך, אַז ער איז געוווען בּעיבּוּר, וואס דעמאָלט בּרענט אַ לעכט אוֹיף דעם קאָפּ – (וואָרן אַזוֹי שׁטייט אין דער גמרא (נזדה ל:): ״אַז דעמאָלט אַז דאָס קינד איז בּיי דער מוֹטער אין בּוֹיך, דעמאָלט בּרענט אַ לעכט אוֹיף זיין קאָפּ״ וכו׳).

און דער וואס ער האָט געזאָגט: ״אַז ער געדענקט נאָך אֲפִילוּ, אַז ס׳האָט אָנגעהוֹיבּן צוּ וואָרן אַ ׳פֿרי׳״ – דאָס איז, ער געדענקט נאָך אֲפִילוּ, ווי זיין גוף האָט אָנגעהוֹיבּן צוּ וואָרן, דעמאָלט אַז דאָס קינד הייבּט נאָר אָן באַשאַפֿן צוּ וואָרן.

און דער געדענקט נאָך: ״דעמאָלט, אַז מ׳האָט געפֿירט דאָס ׳קערנדל׳ צוּ פּלאַנצן די ׳פֿרי׳״ – דאָס איז, ער געדענקט נאָך אֲפִילוּ, ווי די טפּה איז נמשׁך געוואָרן. און דער געדענקט נאָך: ״די ׳חכמים׳, וואס זיי האָבּן אויסגעטראַכט דאָס ׳קערנדל׳״ – מיינט ער, ער געדענקט נאָך אֲפִילוּ, אַז די טפּה איז נאָך געוואָרן אין מוֹחַ. און דער געדענקט נאָך: ״דעם טעם״ – דאָס איז דאָס ׳נפּש׳. און דער ״ריח״ – דאָס איז דער ׳רוּח׳. און די ״מראָה״ – דאָס איז די ׳נשׁמה׳.

און דאָס קינד האָט געזאָגט: ״ער געדענקט ׳גאָרנישׁט׳״ – וואָרן ער איז ׳גרעסער׳ פּון זיי אַלע – און ער געדענקט אֲפִילוּ וואס ס׳געוואָלט פֿאר ׳נפּש׳, ׳רוּח׳, ו׳נשׁמה׳ – דרום [דערבּיי פֿאר] האָט ער געזאָגט: ״ער געדענקט ׳גאָרנישׁט׳״ (כְּלומַר: ער געדענקט נאָך אַז ״ס׳גאָרנישׁט״ געוואָלט – געדענקט ער אֲפִילוּ, וואס דאָרט האָט זיך געטאָן, וואס דאס איז העכער פּון אַלע).

און דער ׳גרוֹיסער־אָדלער׳ האָט צוּ זיי געזאָגט: ״קערט אייך אום [צוּריק] צוּ אַייערע ׳שׁיפֿן׳, דאס זענען אַייערע ׳גופֿים׳ [גוּפֿים: קערפּערס], וואס זיי זענען צוּבּראָכן געוואָרן – זיי וועלן ווידער געבויעט וועלן – הײַנט קערט אַייך אום [צוּריק] צוּ זיי״ – און ער האָט זיי געבּענטשׁט.

און צוּ מיר (דהיינוּ: צום ׳בּלינדן־בּעטלער׳ וואס ער דערציילט דאס אַלץ), האָט ער געזאָגט (דהיינוּ: דער ׳גרוֹיסער־אָדלער׳): ״דוּ קוּם מיט מיר, וואָרן דוּ בּיזט אַזוֹי־ווי אירְ – וואָרן דוּ בּיזט ׳זייער־אַלט׳, און ׳גאר־יונג׳, און דוּ האָסט נאָך ׳גאָרנישׁט׳ אָנגעהוֹיבּן צוּ לעבּן, און דוּ בּיזט פֿאָרט ׳זייער־אַלט׳ – און אירְ בּין אוֹיך אַזוֹי, וואָרן אירְ בּין ׳זייער־אַלט׳, און בּין נאָך ׳גאר־יונג׳״ וכו׳.

נמצא [קוּמט אויס], האָב אירְ אַ ׳הסכּמה׳ פּון דעם ׳גרוֹיסן־אָדלער׳, אַז אירְ בּין ׳זייער־אַלט׳, און בּין ׳גאר־יונג׳ וכו׳ – הײַנט שׁענק אירְ אַייך בּמתּנה גמוּרה ׳דרשׁה־געשׂאנק׳, אַז איר זאָלט זיין ׳אַזוֹי־אַלט׳ ווי אירְ.

איז דאָרט געוואָרן אַ גרוֹיסע שׂמחה, און זיי זענען זייער אַ גרוֹיסע חבֿרה – און זיי זענען פֿרייליך געוווען.

pe: _____

לאמיר זיך פאר הערן

די דרייצנסטע מעשה - די זיבן בעטלערס (4)

א. וואס האט דער בלינדער בעטלער געדענקט?
- ☐ די אלע מעשיות
- ☐ גאר נישט
- ☐ ביידע תשובות זענען ריכטיג

ב. וואס זאגט דער גרויסער אדלער?
- ☐ הערט אויף זיין עשירים
- ☐ הערט אויף זיין ארימע לייט
- ☐ הערט אויף זיין ענים

ג. ווער האט דער אדלער ארויס געטון די ערשטע?
- ☐ דעם גרעסטער זקן
- ☐ דאס קינד
- ☐ לויט די א"ב

ד. וויאזוי האט ער ספּרש געווען דעם זעקסטן זקן וואס גדעזעקט די טעם?
- ☐ נפּש
- ☐ רוח
- ☐ נשמה

ה. וויאזוי האט ער ספּרש געווען דעם זיבעטן זקן וואס גדעזעקט די ריח?
- ☐ נפּש
- ☐ רוח
- ☐ נשמה

ו. וויאזוי האט ער ספּרש געווען דעם אכטן זקן וואס גדעזעקט די טראה?
- ☐ נפּש
- ☐ רוח
- ☐ נשמה

ז. צו וואו האט ער זיי געהייסן צורק גיין?
- ☐ צו די שיפן
- ☐ צו זייערע גופים
- ☐ ביידע תשובות זענען ריכטיג

ח. וואס איז געווען דער אדלער?
- ☐ אלט
- ☐ אינג
- ☐ ביידע תשובות זענען ריכטיג

ט. וואס איז געווארן נאך די דרשה געשאנק פון דעם בעטלער?
- ☐ א גרויסע שמחה
- ☐ א גרויסע און זייער א גרויסע חדוה
- ☐ א גרויסע שמחה און זייער א גרויסע חדוה און זי זענען זייער פרייליך געווען

י. האסטו געלערנט די מעשה פון די וואך?
- ☐ איינמאל
- ☐ צוויימאל
- ☐ איך האב געוואלט

טיפער געטראכט

ווען האט דער רבי דערציילט פון דעם בלינדן בעטלער ?

וויפיל מאל ווערט דערמאנט אין ספורי מעשיות ווען א "קינד" ?

תשובות אויף די מעשה פון די זיבן בעטלערס (3)

אויף וועמען איז געזאגט גיווארן ? אֵיךְ בִּין זַייֶער אַלְט, אִיךְ בִּין נָאךְ נָאר יונג, אִיךְ הָאבּ נָאךְ נָאר ניט אֶנְגִיהוֹיבֶּן צוּ לֶעבֶּן? אויף דער בלינדער בעטלער

וויפיל מאל ווערט דערמאנט אין ספורי מעשיות א "חתונה" ? **4 מאל** - אין מעשה ב' דער מלך און דער קיסר, אין מעשה י' דער בערגער מיטן ארימאן, אין מעשה י"ב דער בעל תפילה - ביי די כת פון שמחה, און אין די מעשה פון די זיבן בעטלערס.

וויפל מאל ווערט דערמאנט אין ספורי מעשיות א "עפעלע" ? **2 מאל** - אין מעשה א' אבידת בת מלך תֵּיכֶף וְוִי עֶר הָאט גִיגֶעסֶען דֶעם עֶפּיל, און אין די מעשה פון די זיבן בעטלערס

וויפיל מאל ווערט דערמאנט אין ספורי מעשיות א "שיף" ? **10 מאל** - אין מעשה ב' מלך וקיסר: זיי האבין געדונגען א שיף, דער סוחר האט געגעבן פאר זיין בן יחיד א שיף, דער בן יחיד פון דער מלך מיט זיין ווייב האבן זיך גילאזט אויפן שיף, אין מעשה ו' מלך עני: שֶׁטֶייט חֵיל אוֹיף שִׁיפֶן, אין מעשה י' בערגיר ועני: דער בן הבערגיר האט זִיך גִיזֶעצְט אוֹיף אֵיין שִׁיף, דער רוצח האט געהאט א שיף, דער רוצח האט געפונען א שיף פון פיש כאפערס, דער ארימאן איז געפארן מיט א שיף, דער בן הבערגיר מיט די בת העני מיט דער עני האבין גִידוּנְגֶען א שיף, און ביי די מעשה פון די זיבן בעטלערס.

איר פארמאגט אוצרות!

דער בעטלער דערציילט זיי די מעשׂה פון די זקנים, וואס יעדער זקן האט זיך באריימט אויף זיין זכות. רבי דוד פלעגט לערנען בחברותא מיט רבי שלומ׳קע יעדן אינדערפרי נאכ׳ן דאווענען ותיקין. זיי זענען געזעסן אינאיינעם אין בית המדרש פאר צוויי שעה צייט, און פלייסיג געלערנט גמרא, הלכה, און דעם רבי׳נס ספרים.

רבי דוד האט שטענדיג געוואוסט אז רבי שלומ׳קע פארמאגט גאר אסאך געלט, אבער אינדרויסן האט מען גארנישט דערקענט אויף אים. ער האט כסדר געהערט אז זיין חבר איז געבענטשט געווארן מיט אן אומגעהויערן עשירות, אבער זיין קליידונג האט דאס בכלל נישט ארויסגעוויזן. אויך פון זייערע פריינטליכע שמועסן האט ער געקענט דערשׂמאקן צוישן די ווערטער אז דער חבר זיינער פארמאגט ענדלאזע אוצרות, אבער לויט ווי ער האט אים געקענט, האט עס אים עפּעס נישט געקלעבט, און ער האט זיך געווונדערט אויף די אלע שמועסן און געקלערט צי אפשר זענען דאס בלויז פאלשע קנלאנגען און אומריכטיגע אינפארמאציע. זייער חבר׳ער האט זיך מסתמא געמיינט אז ער איז אנגעקומען אין אמעריקע ווי אן ארעמאן, אבער ער איז עס שטענדיג געבליבן אונטער אן פּראגע צייכן: "זענען אלע שמועסן און שמועות אמת און ריכטיג? איז ר׳ שלומ׳קע טאקע אזא נגיד, אדער עס זענען הויל דמיונות?"

אין א העלן טאג, איז רבי דוד איינגעלאדנט געווארן דורך זיין חברותא, אים צו קומען באזוכן אינדערהיים. זיין גוטער חבר ר׳ שלומ׳קע האט אים געווואלט וויזן א העפט מיט חידושי תורה וואס ער האט געשריבן נאך אין ישׁיבה. צו דער באשטימטער צייט איז ער צוגענאנגען צו זיין הויז. וועט ער איז אנגעקומען צום אנגעגעבענעם אדרעס, האט ער זיך קוים געקענט גלייבן וואס זיינע אויגן זענען: א פיר-שטאקיגע פריוואטע וויללא, א ריזיגער הויף הערליך אויסגעשטאט מיט אלע סארט הערליכע ביימער פלאנצונגען און קלייניע וואסער-פאלן פליסן צווישן זיי, און א הימלדיגע גערוך האט זיך געשפּירט איבערן גאנצן שטח.

רבי דוד איז גערופן געווארן ארייננצוקומען. ער האט געזען פאר זיך קונסטליכע געדרייטע טרעפ מיט אן אויסגעצירטע צוים, הערליכע לעמפלעך האבן

המשך אויף זייט 9

חלק מהוצאת הגליון נתנדב ע״י
הר״ר חיים מנחם ארי׳ ציפער הי״ו
לרגל הולדת בתו למזל טוב

חלק מהוצאת הגליון נתנדב ע״י
הר״ר שמואל מרדכי שפירא הי״ו
לרגל הולדת בתו למזל טוב

חלק מהוצאת הגליון נתנדב ע״י
הר״ר אשר זעליג מרגליות הי״ו
לרגל נישואי בנו למזל טוב